

פרק ראשון מגילה נקראת

דף ב'

זמני קריאת המגילה

נאמר במגילת אסתר, "לְקַיֵּם עֲלֵיהֶם לְהִיּוֹת עֲשִׂים אֶת יוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר וְאֶת יוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה" (אסתר ט' כ"ט), ומכאן למדנו, ששני הימים הללו הם זמנים שקוראים בהם את המגילה, [בארבעה עשר בערי הפרזות, ובחמישה עשר בערים מוקפות חומה, כפי שיתבאר בעזה"י בהמשך].

א. ולדעת משנתנו, מלבד שני הזמנים המפורשים בכתוב, יש עוד שלושה זמנים הראויים לקריאת המגילה, והם, שלושה עשר באדר, ושנים עשר באדר, ואחד עשר באדר. ותקנת חכמים היתה, שבימים אלו יקראו בני הכפרים, כדי שבימי הפורים יהיו פנויים להספיק צרכי סעודת פורים לבני העיירות, [כן משמע כאן בגמרא, וכן אמרו מתחילה בדף ד'. אולם מסקנת הגמרא היא, שלא תקנת בני עיירות היא, אלא תקנת בני הכפרים, כפי שיתבאר בעזה"י בדף ד'].

והנה, כלל בדינו, שאין בי"ד יכול לבטל דברי בי"ד אחר שקדם לו, אלא אם כן היה האחרון גדול מהראשון בחכמה ובמנין. ומאחר שאנשי כנסת הגדולה תקנו את מצוות פורים, דין פשוט הוא שבי"ד מאוחר להם לא יכול לשנות ממה שתקנו, ואם כן, לדעה זו, שניתן להקדים את קריאת המגילה באחד עשר ובשנים עשר ובשלושה עשר, ודאי אנשי כנסת הגדולה עצמם תקנו זאת, ונחלקו אמוראים היכן דבר זה רמוז במגילה.

לדברי רב שמן בר אבא אמר רבי יוחנן – ענין זה, שמלבד שני הזמנים המפורשים בכתוב, ניתן לקרוא את המגילה בימים נוספים, **נלמד מהכתוב**, "לְקַיֵּם אֶת יְמֵי הַפְּרִים הָאֵלֶּה בְּזִמְנֵיהֶם כַּאֲשֶׁר קִיַּם עֲלֵיהֶם מִיְדְּכִי הִיְהוּדִי וְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וְכַאֲשֶׁר קִיַּמוּ עַל נַפְשָׁם וְעַל זֶרְעָם דְּבָרֵי הַצְּמוּת וְזִקְתָּם" (אסתר ט' ל"א). שכן לומר שיש לקיימם בזמן האמור מתחילה, בארבעה עשר ובחמישה עשר, די היה לכתוב "לְקַיֵּם אֶת יְמֵי הַפְּרִים הָאֵלֶּה בְּזִמְנֵיהֶם". וללמד שכל אחד יקרא בזמן המיוחד לו, בני עיירות בארבעה עשר, ובני מוקפים בחמישה עשר, די היה לכתוב "לְקַיֵּם אֶת יְמֵי הַפְּרִים הָאֵלֶּה בְּזִמְנֵיהֶם", כל אחד בזמנו שלו. אבל עכשיו שנאמר "בְּזִמְנֵיהֶם", יש כאן ריבוי, להוסיף שני זמנים אחרים על